

RTU studiju kurss "Latviešu folklorā"

0L000 Liepājas akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	LA0604
Nosaukums	Latviešu folklorā
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītspēks	Daiga Straupeniece - Doktors, Vecākais pasniedzējs
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Latviešu folklorā studijās liela vērība tiks pievērsta folklorā dažādās tās formās, kā arī ar tradicionālo kultūru saistītām citām nozarēm – etnogrāfijai, materiālās un nemateriālās kultūras mantojumam, mitoloģijai u.c. Tiks izziņātas latviešu gadskārtu un godu tradīcijas, tradicionālā muzicēšana, rotaļas un ēdieni, ornamentī, mitoloģijā, mutvārdu vēsture.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis: Dot iespēju studentiem attīstīt izpratni par folkloristikas teorijas pamatjautājumiem, par folkloras lomu un nozīmi latviešu kultūras procesā un saistību ar mūsdienu kultūras parādībām, kā arī aktualizēt folkloras ētiskās vērtības. Studiju kursa uzdevumi: - pilnveidot izpratni par latviešu folkloras veidiem, žanriem, specifiku, klasifikāciju, pētniecības pieejām, vērtību sistēmu, - veidot analītiskas prasmes poētiskās folkloras sacerējumu iepazīšanas un analīzes procesā, - saistīt teorētiskās zināšanas ar praksi, - iepazīt un mācīties izvērtēt problēmas un to risinājumus, kas saistīti ar folkloras iepazīšanu skolā.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	1. Folkloras sacerējumu analīze. 2. Zinātniskās literatūras studēšana. 3. Prezentācijas sagatavošana. 4. Referāta vai patstāvīgā darba izstrāde.
Literatūra	Obligātā / Obligatory: 1.Ar smaidu cauri gadsimtiem: Anekdotas. Sakārt. E. Kokare. Rīga: Zinātne, 2001. 2.Bula D. Mūsdienu folkloristika. Paradigmas maiņa. Rīga: Zinātne, 2011. 3.Grīns M., Grīna M. Latviešu gads, gadskārta un godi. Rīga: Everest, 1992. 4.Kokare E. Latviešu galvenie mitoloģiskie tēli folkloras atveidē. Rīga: Mācību apgāds NT, 1999. 5.Kursīte J. Dainu kodekss. Rīga: Rundas, 2018. 6.Latvju Dainas /K. Barona un H. Visendorfa izd. -V sēj. Jelgava, Pēterburga, 1894.-1915. 7.Latviešu pasakas un teikas. Sakārt. P. Šmits. I-XV sēj. Rīga: 1925.-1937. Tiešsaistē: http://valoda.ailab.lv/folkloras/pasakas/ . 8.Latviešu sakāmvārdu datorfonds. Tiešsaistē: http://valoda.ailab.lv/folkloras/sakamvardi/ 9.Latviešu tautas ticējumi. Tiešsaistē: http://valoda.ailab.lv/folkloras/ticejumi/ 10.Latviešu tautasdziesmas. I-XI sēj. Rīga: Zinātne, 1979.-2018. 11.Līdeks O. Latviešu svētki. Latviešu svinamās dienas. Rīgā: Preses nams, 1991. Papildu / Additional: 1.Rancāne A., Siliņa-Jasjukēviča G., Briška I. Saules gads. Rudenāji. Rīga: Zvaigzne ABC, 2021. 2.Rancāne A., Siliņa-Jasjukēviča G., Briška I. Saules gads. Lielā diena. Rīga: Zvaigzne ABC, 2016. 3.Rancāne A., Siliņa-Jasjukēviča G., Briška I. Saules gads. Ziemassvētki. Rīga: Zvaigzne ABC, 2014. 4.Ansis Lerhis-Puškaitis atmiņās un stāstos. Rīga: Madris, 2000. 5.Arājs K. Krišjānis Barons un "Latvju Dainas". Rīga: Zinātne, 1985. 6.Bērziņš L. Greznas dziesmas. Rīga: Zinātne, 2007. 7.Greble V., sast. Latviešu bērnu folklorā. Rīga, 1973, 1993, 2012. 8.Krišjāņa Barona Dainu skapis. www.dainuskapis.lv . 9.Ķencis T. Vācot padomju folkloru. Rīga: LU LFMI, 2019. 10.Latviešu folkloristika starpkaru periodā. Sast. un red. D. Bula. Rīga: Zinātne, 2014. 11.Reizniece I. Rokasgrāmata folkloras mācīšanā. Rīga: Zvaigzne ABC, 2006. 12.Treija R. Anna Bērzkalne. Rīga: Zinātne, 2018. 13.Vīķe-Freiberga V. Trejādas saules. Kosmoloģiskā saule. Hronoloģiskā saule. Meteoroloģiskā saule: Siltā saule. Meteoroloģiskā saule: Gaišā saule. Mitoloģiskā saule. Rīga: 1997., 1999., 2002., 2011., 2016. 14.Lejiņš J. Zīmogs sarkanā vaskā. Rīga: SIA "DEPO DIY", 2014. Citi informācijas avoti / Other sources of information: 1.Latviešu folkloras krātuve. www.lfk.lv . 2.Latviešu folkloras krātuves digitālais arhīvs. www.garamantas.lv 3.Krišjāņa Barona muzejs. www.baronamuzejs.lv 4.epupa.valoda.lv 5.mutvarduvesture.lv 6.tradarhivs.lv 7.emuzejs.lnvm.lv 8.brivdabasmuzejs.lv 9.Letonica. Humanitāro zinātņu žurnāls. 10.Aktuālas problēmas literatūras un kultūras pētniecībā. Liepājas Universitātes rakstu krājums.
Nepieciešamās priekšzināšanas	Latviešu valoda.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienes studijas		Nepilna laika neklātienes studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
1. Folkloras klasifikācija (veidi un žanri), specifika. Latviešu folkloras digitālie un fiziskie avoti un resursi.	2	2	0	2
2. Dziesmu folklorā. Tautasdziesmu saturs, forma.	2	2	2	2
3. Latviešu dievestība. Dievs, Māra, Laima.	2	2	0	4
4. Baltu zīmes, to skaidrojumi.	2	2	2	4
5. Ģimenes ieražu folklorā. Krustabas.	2	2	0	4
6. Ģimenes ieražu folklorā. Vedības.	2	2	2	4
7. Ģimenes ieražu folklorā. Bedības.	2	4	0	4
8. Tradicionālais apģērbs.	2	4	2	4
9. Tradicionālā virtuve.	2	4	0	4
10. Tradicionālā dziedāšana. Apdziedāšanās.	2	4	2	4
11. Tradicionālie mūzikas instrumenti.	2	4	0	4
12. Tradicionālās rotaļas un danči.	2	4	2	4
13. Latviešu vēstītāja folklorā. Latviešu tautas pasakas, teikas, anekdotes, nostāsti.	2	4	0	4
14. Brahloģismi. Latviešu sakāmvārdi, parunas, mīklas. Buramvārdi. Ticējumi.	2	4	2	6
15. Folklorā un literatūrā. Folkloras elementu izmantojums literatūrā u. c. mākslas veidos.	2	4	0	6
16. Bērnu un pusaudžu folklorā. Skaitāmpanti, mēles mežģi, spoku stāsti, mīklas, dziesmas u. c.	2	4	2	8
Kopā:	32	52	16	68

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
ZINĀŠANAS: 1. Izpratne par folkloristikas teorijas pamatjautājumiem un nozīmīgākajiem darbiem folkloristikas vēsturē. 2. Izpratne par folkloras lomu un nozīmi latviešu kultūras attīstības procesā un saistību ar mūsdienu kultūras parādībām, spēj pamatot viedokli par folkloras sacerējumu aktualitāti mūsdienās.	Studiju kursa vērtējums veidojas, summējot studējošo darbu praktiskajās nodarbībās, starppārbaudījumus visa kursa norises laikā, kā arī noslēguma pārbaudījumu. Noslēguma pārbaudījumu studenti drīkst kārtot tikai tad, ja nokārtoti visi starppārbaudījumi. Studiju kursa vērtēšanas kritēriji: 1. Studējošo piedalīšanās lekcijās un praktiskajās nodarbībās. 2. Starppārbaudījumi: 1. patstāvīgais darbs. Tematiskas tautasdziesmas kopas izveide (uzdevuma izveide) un prezentācija; 2. patstāvīgais darbs. Stāsts par latvisko dzīvesziņu savā ģimenē. Stāsts par savas ģimenes relikviju; 3. patstāvīgais darbs. Prezentācija "Folkloras elementu izmantojums literatūrā u. c. mākslas veidos" 4. Eksāmens. Gadskārtu ieražu folklorā. (1 gadskārtu svētku scenārija izveide un novadīšana). Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem.
PRASMES 1. Prot analizēt poētiskās folkloras dažādu žanru sacerējumu ētiski estētiskās vērtības, t. sk. detalizēti analizēt tautasdziesmu saturu un formu. 2. Prot diskutēt, kā arī prezentēt savus atzinumus par folkloras sacerējumu saturu, formu, vērtībām, folkloras tēlu un motīvu izmantojumu literatūrā un citos mākslas veidos. 3. Spēj gūt zināšanas saistīt ar skolotāja uzdevumu risinājumu, mācību uzdevumu un materiālu izstrādi, kā arī prasmi analizēt un izvērtēt mācību līdzekļus.	Studiju kursa vērtējums veidojas, summējot studējošo darbu praktiskajās nodarbībās, starppārbaudījumus visa kursa norises laikā, kā arī noslēguma pārbaudījumu. Noslēguma pārbaudījumu studenti drīkst kārtot tikai tad, ja nokārtoti visi starppārbaudījumi. Studiju kursa vērtēšanas kritēriji: 1. Studējošo piedalīšanās lekcijās un praktiskajās nodarbībās. 2. Starppārbaudījumi: 1. patstāvīgais darbs. Tematiskas tautasdziesmas kopas izveide (uzdevuma izveide) un prezentācija; 2. patstāvīgais darbs. Stāsts par latvisko dzīvesziņu savā ģimenē. Stāsts par savas ģimenes relikviju; 3. patstāvīgais darbs. Prezentācija "Folkloras elementu izmantojums literatūrā u. c. mākslas veidos" 4. Eksāmens. Gadskārtu ieražu folklorā. (1 gadskārtu svētku scenārija izveide un novadīšana). Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem.

KOMPETENCE: Spēj izmanto iegūto zināšanu, prasmju un attieksmju kopumu patstāvīgai un mērķtiecīgai latviešu folkloras sacerējumu analīzei.	Studiju kursa vērtējums veidojas, summējot studējošo darbu praktiskajās nodarbībās, starppārbaudījumus visa kursa norises laikā, kā arī noslēguma pārbaudījumu. Noslēguma pārbaudījumu studenti drīkst kārtot tikai tad, ja nokārtoti visi starppārbaudījumi. Studiju kursa vērtēšanas kritēriji: 1. Studējošo piedalīšanās lekcijās un praktiskajās nodarbībās. 2. Starppārbaudījumi: 1. patstāvīgais darbs. Tematiskas tautasdziesmas kopas izveide (uzdevuma izveide) un prezentācija; 2. patstāvīgais darbs. Stāsts par latvisko dzīvesziņu savā ģimenē. Stāsts par savas ģimenes relikviju; 3. patstāvīgais darbs. Prezentācija "Folkloras elementu izmantojums literatūrā u. c. mākslas veidos" 4. Eksāmens. Gadskārtu ieražu folkloras. (1 gadskārtu svētku scenārija izveide un novadīšana). Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem.
--	---

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Studējošo piedalīšanās lekcijās un praktiskajās nodarbībās	20
Patstāvīgie darbi	30
Eksāmens	50
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksāms.	Darbs
1.	3.0	16.0	16.0	0.0		*	